

ЕСТЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Сучасний стан розвитку суспільства значно актуалізує наукові проблеми, пов'язані із становленням духовності особистості, яка є необхідною передумовою збереження і примноження інтелектуального і культурного потенціалу нації. Високий рівень духовної культури особистості виступає гарантом економічної, соціальної, політичної стабільності в державі.

Значне місце в духовному становленні підростаючого покоління належить вчителям середньої загальноосвітньої школи і викладачам вищих навчальних закладів. Саме їх педагогічна діяльність спрямована на виховання у школярів та студентів морально-естетичних ідеалів та почуттів, художньо-естетичних смаків, формування морально-естетичного піднесеного ставлення до навколишнього світу. У сучасну школу повинен прийти такий учитель, який володів би не тільки знаннями, але й здатністю виразити себе в творчій педагогічній діяльності. У педагогічних діях учителя мають виявлятися основні професійно значущі й інтелектуально-естетичні властивості його особистості. Професіоналізм учителя, його педагогічна майстерність несуть в собі духовність, високу моральну й естетичну культуру [3, 5].

Варто наголосити на тому, що процес підготовки майбутнього вчителя за своєю сутністю є процесом формування педагогічної майстерності. Бо тільки майстер, митець може бути справжнім учителем. На це звертали увагу класики педагогіки Я.-А. Коменський, Й. Песталоцці, А. Дістервег, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський та інші.

Педагогічна діяльність у широкому розумінні є складовою частиною естетичної діяльності. Ця думка досить доказово представлена у працях І.Зязюна, М. Лещенко, Н. Миропольської, О.Отич, Г.Сагач, Є Сек та інших дослідників. Вкладання у навчальному закладі – це і мистецтво, і наука,

зауважує І. Зязюн. Мистецтво тому, що кожне заняття неповторне. Його хід, емоційно-почуттєве забарвлення, використовувані засоби залежать від цілого ряду факторів, багато з яких важко передбачити. Але разом з тим це і наука, в основі якої є об'єктивні закони, що фіксують суттєві зв'язки і відношення, притаманні процесу освіти, який базується на взаємодії викладання і учіння [1, 21]. Ми погоджуємося з думкою О. Отич, що впровадження мистецтва до навчально-виховного процесу навчальних закладів освіти є естетизація професійної підготовки студентів та створення її естетичного поля, спроможного сприяти їхньому творчому самовиявленню й самореалізації [2, 19]. У процесі формування естетичних основ педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики виникає необхідність пошуку таких естетичних чинників, які, впливаючи на характер педагогічної діяльності, зможуть наповнити її естетичним змістом.

Теоретичний аналіз досліджуваної проблеми й узагальнення передового педагогічного досвіду привело нас до визначення змісту естетичних основ педагогічної майстерності. Естетичні основи педагогічної майстерності вчителя можна представити таким чином:

1. Естетична культура: естетична свідомість: естетична спрямованість особистості (постановка і вирішення завдань естетичного виховання школярів, розвиток мотиваційної сфери до естетичної діяльності, формування естетичного відношення до дійсності, створення естетичного образу навколишнього світу), естетичний світогляд, широка ерудиція, естетичний кругозір; естетична діяльність: естетичний досвід (знання, думки, уміння, естетичні здібності викладача), естетичне ставлення до мистецтва, професії педагога, творчі дії пізнання й створення естетичних цінностей у педагогічній діяльності.

2. Естетична спрямованість педагогічної діяльності: естетична спрямованість спілкування, естетична спрямованість взаємодії викладача й студентів, естетична спрямованість педагогічних дій (розвиток уміння переживати й оцінювати емоційно-художні об'єкти, твори мистецтва з точки

зору естетичного ідеалу), естетичне вирішення педагогічних ситуацій і педагогічних зав-дань.

3. Досвід естетичної педагогічної діяльності: уміння емоційно-образно викласти навчальний матеріал, уміння вибудувати драматургію уроку, уміння створити художній образ уроку, уміння створити естетичний образ педагогічної дії, уміння переживати й оцінювати власні педагогічні дії [3, 9].

Естетичні основи педагогічної майстерності, формуючись на базі естетичного розвитку особистості, розширюють зміст основ педагогічної майстерності і наповнюють її естетичними компонентами. Кожний з елементів, взаємодіючи з іншим, сприяє формуванню в особистості вчителя певних рис, необхідних як для професійно спрямованих дій, так і для естетичної взаємодії особистості зі світом [3, 10].

Підсумком процесу формування естетичних основ педагогічної майстерності стає здійснення викладачем естетичної педагогічної діяльності, що має естетичну спрямованість і складається з педагогічних дій естетичного характеру.

Література:

1. Зязюн І.А. Наука і мистецтво педагогічної дії / І.А. Зязюн // Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: зб. матеріалів ІХ Між. пед.-мистецьких читань пам'яті професора О.П. Рудницької / гол. ред.: І.А. Зязюн. – Вип. 3 (7). – Чернівці: Зелена Буковина, 2011 – С. 21 – 29.
2. Отич О.М. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання: навч. – метод. посіб. / Олена Отич. – Полтава : Інтер Графіка, 2005. – 200 с.
3. Федоріщева С.П. Естетичні основи формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики: автореф. дис. здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / С.П. Федоріщева / Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2001 – 20 с.

Кутова Ольга Миколаївна

Молодший науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих

Адреса: м. Київ, 04214, пр-т Оболонський 36, кв. 38

Т. 412-67-11, м. 096-371-86-19.